
PRESENTACIÓ

La superació de la crisi econòmica internacional planteja als governs i a les institucions públiques, i també a les organitzacions socials i cíviques més representatives, la necessitat de trobar respostes eficients als reptes que planteja l'actual fase de globalització de l'economia mundial i l'adaptació a la nova societat del coneixement i de la informació, a la vegada que aquestes respostes ens permetin redistribuir els costos de la crisi de manera justa i equitativa.

Les solucions no són fàcils i els problemes que cal afrontar són complexos i difícils. Entre d'altres, l'increment de la conflictivitat i competència internacional, l'acceleració del canvi tècnic, la globalització dels moviments migratoris i dels fluxos de les inversions internacionals. Tots aquests fenòmens estan provocant pèrdues de creixement econòmic, de l'ocupació i del benestar social en les economies centrals, mentre el creixement accelerat, i en alguns casos força desequilibrat, s'està desplaçant cap als nous països BRICS (Brasil, Rússia, l'Índia, la Xina i Sud-àfrica).

La UE ha redefinit la seva estratègia competitiva per fer front a tot aquest conjunt de reptes amb el pla d'acció conegut com "*Europa 2020. Una estratègia per un creixement intel·ligent, sostenible i integrador*".

Aquesta estratègia es referma en els principis que la UE no pot continuar competint via preus, baixos costos laborals i augment de la precarietat laboral. La resposta passa per la necessitat d'augmentar la qualitat de la producció i la competitivitat de l'economia europea i millorar la productivitat del nostre teixit productiu.

Tot això s'ha de fer mitjançant les inversions intel·ligents procedents tant del sector privat com del sector públic, fent més efectiva la transferència tecnològica, la dotació de capital humà i la formació en noves tecnologies.

Igualment, cal incentivar l'entorn empresarial, principalment en temes que afecten el seu finançament, així com simplificar el marc administratiu per a la creació i funcionament de l'activitat privada (la qual cosa ja contempla el Decret llei 5/2011, de 29 d'agost, de suport als empresaris i a la micro, petita i mitjana empresa de les Illes Balears), sense oblidar tampoc la necessitat que tenim d'augmentar la dotació de capital públic en infraestructures, assegurar la sostenibilitat i garantir la cohesió social i el model social europeu.

Aquest conjunt d'iniciatives s'han de realitzar en un context d'una greu crisi econòmica internacional, desplegada des de ja fa més de tres anys, la qual ha travessat per diferents fases. Iniciada com a crisi financera, provocada per l'explosió del finançament descontrolat al sector privat, ha derivat en una forta contracció del crèdit a les empreses i a les famílies. En una segona fase, ha provocat una forta contracció de l'activitat econòmica, la qual cosa ha activat els estabilitzadors automàtics del sector públic, com són la caiguda d'ingressos fiscals que

s'ha donat simultàniament amb l'augment de les inversions i de les despeses públiques que s'han assignat a salvar el sistema financer, a l'atur i al manteniment dels serveis socials. I ara en una tercera fase, s'ha transformat en una crisi fiscal del sector públic, que cal acarar per l'augment descontrolat del dèficit i del deute públic i del seu grau de fiabilitat a l'hora de ser finançat *pels mercats*, a través de les polítiques de consolidació fiscal aprovades per la UE en el seu pla denominat *Pacte per l'Euro Plus*, i que tant directament a tots, avui, ens està afectant i preocupant.

De fet la Memòria del CES, en els seus apartats referits al panorama internacional i europeu, ha fet un acurat seguiment i una crida d'atenció sobre la importància d'aquest procés de crisi i els seus efectes sobre la nostra societat al llarg de les seves Memòries 2008, 2009 i 2010.

Com dèiem a la presentació de l'any passat: "totes aquestes polítiques no són de curt termini, tampoc són de gestió fàcil i requereixen de grans dosis de consens social, per tal de poder assolir l'estatus de polítiques de Pacte d'Estat. Aquesta nova generació de polítiques actives consensuades requereixen d'un nou capital social, on la base de la seva capitalització es sustenta en institucions joves com el CES de les Illes Balears. Per això, la consolidació de la nostra institució no deixa de ser un element prou important per ajudar a consolidar el futur més competitiu i equitatiu per a la nostra societat".

Així, el CES es brinda de nou a contribuir de forma positiva a trobar sortides i solucions als greus reptes plantejats per la crisi econòmica internacional mitjançant el diàleg i el consens social, ja que aquests elements formen part del seu ADN institucional, tal com es pot comprovar amb la feina feta al llarg d'aquests darrers deu anys per la via dels seus dictàmens, de la *Memòria*, dels seus estudis, informes, publicacions i seminaris.

Un any més em pertoca presentar l'edició d'aquesta Memòria referida a l'any 2010 i que, per a aquest exercici, queda com la única publicació de referència de les Illes Balears on es pot consultar de forma completa i ordenada les dades més rellevants sobre els principals sectors econòmics i branques d'activitat, sobre el nostre mercat de treball i les polítiques d'ocupació, i sobre els diferents àmbits socials, com ho puguin ser la salut, l'educació, la seguretat social, els serveis socials o el sistema de promoció de l'autonomia personal i d'atenció a la dependència.

En la presentació de la *Memòria del CES 2010 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears*, no vull deixar d'esmentar l'agraïment més sincer al centenar de professionals de l'àmbit acadèmic, dels serveis tècnics de les administracions públiques, de les empreses, dels sindicats i de l'economia social, que han col·laborat generosament en l'aportació de dades, informes tècnics i assessorament.

Cal fer esment també a alguns canvis i aportacions noves que sens dubte milloren el seu contingut i, fins i tot, fan més útil si cap la seva consulta.

Alguns dels canvis introduïts venen motivats per modificacions en el sistema estadístic d'algun àmbit determinat. Ens referim enguany als que s'han produït en uns dels seus principals apartats, el dedicat al turisme, a través de la nova informació oficial que ens ha facilitat la Conselleria de Turisme.

En concret, les dades relatives a les arribades de turistes a les Illes Balears s'ajusten a les dades de l'Enquesta de Moviments Turístics a Fronteres (Frontur) i de l'Enquesta de Despesa Turística (Egatur), per això presenten una menor desagregació per nacionalitats i, per una altra banda, el turisme espanyol no inclou la via marítima. Les dades per al conjunt de l'any només són accessibles per al conjunt regional, mentre que en l'àmbit d'illes només es disposen per al segon semestre, tampoc no es disposa d'una estimació global per al conjunt de l'any, per tot això s'ha desestimat aquesta informació insular. Les dades per tipus d'allotjament es desagreguen en hotels i similars i resta d'allotjaments; l'organització del viatge discrimina entre aquells que s'han gestionat via paquet turístic i sense paquet turístic. Aquestes mateixes limitacions es donen per a l'anàlisi de les estades, estada mitjana i despesa dels turistes. Sí que s'amplia la informació mensual relativa a aquestes dades, la qual cosa ha permès ampliar l'anàlisi de l'estacionalitat a tot aquest conjunt de dades. També s'han modificat les dades de l'ocupació dels establiments turístics, que ara es circumscriuen a la informació facilitada per l'INE a partir de les seves enquestes d'Ocupació Hotelera (EOH), Apartaments Turístics (EOAT) i Allotjaments de Turisme Rural (EOTR). Per altra banda es manté la informació disponible sobre l'oferta turística i s'amplia la informació a ports esportius i camps de golf. Igualment s'ha ampliat la informació relativa a les dades de mercat de treball relatives al sector turístic, amb una major desagregació de les activitats econòmiques, contractació, i desagregació de les ocupacions més contractades en el sector turístic, així com l'evolució per mesos, que ha permès ampliar també l'anàlisi de l'estacionalitat a les dades del mercat de treball. Malgrat aquests canvis significatius en la informació disponible, s'ha intentat respectar al màxim l'estructura de l'índex de les edicions anteriors.

Igualment, i en relació també amb el capítol I referit al panorama econòmic, també s'ha millorat la informació disponible sobre la indústria i l'energia, en tot allò que fa referència a les fonts d'energia, demanda i potència i consum.

Pel que fa a l'apartat de les administracions públiques, s'hi ha integrat un subapartat final on es fa una valoració sobre la millora del sistema de finançament a partir de l'any 2009.

En relació amb l'apartat de medi ambient, s'hi han inclòs els indicadors del sistema GIZC (Dic-tamen 5/2007 del CES), per a les Illes Balears a partir d'un primer avanç de dades calculat per la Direcció General d'Economia del Govern de les Illes Balears.

En el capítol II sobre el mercat de treball i polítiques d'ocupació, s'ha analitzat la temporalitat per tipus d'afiliació, per activitat econòmica, per tipus de contracte, duració de la contractació temporal, índex de rotació, tipus de nacionalitat, així com la temporalitat pel sector públic i privat. També s'ha ampliat la informació sobre els demandants d'ocupació fixos discontinus i s'ha incorporat un apartat relatiu a la regulació del mercat laboral a nivell europeu, espanyol i autonòmic on es recullen les novetats de l'any 2010. Entre d'altres, la Directiva europea de temps de treball (resolució adoptada pel Comitè Executiu el 2 de juny de 2010) i, a Espanya, la Llei 35/2010. D'igual manera, s'ha incorporat un apartat sobre la conciliació de la vida familiar, personal i laboral.

Pel que fa al capítol III sobre qualitat de vida i estat del benestar s'ha fet un requadre especial, per part del serveis tècnics del CES, sobre l'enquesta modular d'hàbits socials, mòdul sobre

condicions i hàbits de vida, atès que és la primera enquesta feta per l'IBESTAT referida a l'any 2010, la qual proporciona informació molt valuosa relacionada amb diferents apartats d'aquest capítol social.

En relació amb la Seguretat Social, s'ha ampliat la informació relativa a beneficiaris de prestacions d'atur segons tipus de causa i s'ha mantingut una base de dades molt important sobre les pensions i les prestacions per incapacitat temporal i accidents de treball i malalties professionals.

En l'apartat dels serveis socials i en funció de la disponibilitat de la informació, s'ha ajustat l'índex d'aquest apartat a l'estructura de la Llei 4/2009, de serveis socials de les Illes Balears.

Finalment, i pel que fa al sistema de promoció de l'autonomia personal i d'atenció a la dependència (SAAD), s'ha millorat la informació relativa a les persones amb discapacitat independentment de l'edat. Igualment, s'ha analitzat l'evolució d'aquestes noves prestacions de l'estat del benestar en relació amb la resta de comunitats autònomes i el seu grau de compliment dels objectius previstos per la llei.

Les deu edicions de la Memòria anual del CES la fan un document de consulta obligada; a dia d'avui, els apartats que presenten més de 3.000 consultes en la web del CES són: educació, medi ambient, cultura, salut, mercat de treball, habitatge, turisme, serveis socials, administracions públiques, sector primari i economia de les Illes Balears. En total, aquests onze apartats sumen més de 43.000 consultes, el total de consultes acumulades des de l'any 2007 és de més de 115.000.

Són dades que constaten la importància d'aquesta Memòria i que permeten fer una mirada retrospectiva per analitzar i treure conclusions del que ha succeït en aquest decenni en l'àmbit econòmic, laboral i social a les nostres Illes, i tot això fet des del consens i l'acord per part de les organitzacions socials més representatives de la nostra societat.

Llorenç Huguet Rotger

President del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears

COMISSIÓ DE TREBALL DE LA MEMÒRIA DEL
CES 2010 SOBRE L'ECONOMIA, EL TREBALL
I LA SOCIETAT DE LES ILLES BALEARS*

David Pons Florit *
* President

Isabel Guitart Feliubadal
(GRUP I, CAEB)

Miquel Vidal Fullana
(GRUP I, CAEB)

Carlos Moreno Gómez
(GRUP II, UGT)

Diana Borràs Rhodes
(GRUP II, CCOO)

Javier Tejero Isla
(GRUP III, expert en representació del Consell Insular de
Menorca i president de la Comissió de Treball i Relacions
Laborals)

Vicenç Tur Tur (GRUP I, CAEB), president de la Comissió de
Treball d'Economia, Desenvolupament Regional i Medi
Ambient

Carme Orte Socias (GRUP II, UGT), presidenta de la
Comissió de Treball d'Àrea Social

IGUALMENT, PARTICIPEN EN AQUESTA
COMISSIÓ, AMB VEU I SENSE VOT:

*Nota: Composició actualitzada a 30 de setembre de 2011

La sessió d'aprovació de l'índex i col·laboradors de la Memòria tenen lloc els dies 12 i 22 de novembre i l'1 de desembre de 2010, i 26 de gener de 2011, i les sessions d'aprovació de la proposta dels capítols tenen lloc el dia 1 de juny, 4, 13 i 27 de juliol, i 5 de setembre de 2011. La Memòria del CES sobre l'Economia, el Treball i la Societat 2010 és aprovada pel Ple en la sessió de 28 de setembre de 2011.

ÍNDEX DELS TÈCNICS I COORDINADORS DE LA MEMÒRIA DEL CES 2010 SOBRE L'ECONOMIA, EL TREBALL I LA SOCIETAT DE LES ILLES BALEARS

DIRECCIÓ I SERVEIS TÈCNICS

DIRECCIÓ

Ferran Navinés Badal
Assessor econòmic del CES

SECRETARIA GENERAL

Àngels Bellinfante Torres
Secretària general del CES

SERVEIS TÈCNICS DEL CES

SERVEIS ECONÒMICS

Ferran Navinés Badal

SERVEIS JURÍDICS

Sonia Fernández de Alba

BECARIS

Caterina Thomas Mulet
Bartomeu Amengual Jaume

COL-LABORADORS

Araceli García Ros
Catalina Pol Matheu
Carmen Santos Oliver

ÍNDEX DE COORDINADORS I COL-LABORADORS DE LA MEMÒRIA DEL CES 2010 SOBRE L'ECONOMIA, EL TREBALL I LA SOCIETAT DE LES ILLES BALEARS*

Pere Albertí Huguet	Economia social i solidària*. Capítol I.16	Francisco Martínez Espinosa Ladislao Roig Bustos	Justícia i arbitratge*. Capítol III.8
Antoni Barceló Veny Catalina Barceló Horrach	Construcció. Habitatge. Capítol I.4.3*, I.7 i Capítol III.8	Onofre Martorell Cunill Carles Mulet Forteza	Transport i comunicacions*. Capítol I.11
Silvia Carretero Quevedo Ferran D. Lluch Dubon	Demografia i llar. Capítol III.1	Joan Melià Garí Josep Ll. Riera Moll	Cultura, llengua i organitzacions associatives*. Capítol III.10.9 i 10.10
Joan Carrió i Vidal Josep Mallol Vicens	Comerç* i col·laboració al Capítol I,8 i III,4 Capítol I.10	Josep Ll. Oliver Torelló	Serveis socials. Capítol III.6
Javier Franconetti Manchado	Sector industrial*. Capítol I.6	Marti X. March Cerdà (coordinador) Belen Pascual Barrio Lluís Ballester Brague	Educació. Capítol III.6
Araceli García Ros Josefa Méndez González Erik Monreal Bringsvaerd Antònia J. Puiggròs Rebassa Maria del Mar Ribas Mas Francesca Salvà Mut	Mercat de treball i polítiques d'ocupació*. Capítol II i III.3*	Margalida Payeras Llodrà	Institucions financeres. Capítol I.12
Joan Llobera Cànaves (coordinador)	Salut, qualitat de vida i serveis sanitaris. Capítol III.4	Llorenç Pou Garcias	Benestar econòmic, distribució de la renda i pobresa. Capítol III.2
Joan B. Llorens Beltrán de Heredia	Administracions públiques i finançament autonòmic. Capítol I. 13.3, 13.4, 13.5, i 13.6	Pere Salvà Tomàs	El sector primari. Capítol I.5
		Bàrbara Terrasa Pont Maria Diaz Codina Gemma Jiménez Duran	Societat del coneixement i de la informació. Capítol I.15
		Lluís Vallcaneras Nebot	Medi ambient*. Capítol I.14

* Nota: els apartats de la Memòria que no figuren en aquest índex han estat elaborats pels Serveis Tècnics del CES, i els que incorporen (*) han comptat amb la seva col·laboració.

ÍNDEX GENERAL

CAPÍTOL I. PANORAMA ECONÒMIC	1
1. PANORAMA INTERNACIONAL	13
1.1. L'evolució econòmica internacional i de les grans regions econòmiques	13
1.2. Els Estats Units	21
1.3. La Unió Europea	22
1.4. El Japó	22
1.5. La resta del món	22
1.6. Mercats de treball	23
2. UNIÓ EUROPEA	25
2.1. Introducció	25
2.2. Perspectives econòmiques (zona euro)	27
2.3. La política econòmica i monetària	29
2.3.1. Els programes nacionals de reforma (PNR) en el context de la crisi	29
2.3.2. Anàlisi de la política monetària i l'evolució de l'euro	30
2.4. La política regional	32
3. L'ECONOMIA ESPANYOLA	35
3.1. Evolució econòmica	35
3.2. Els sectors productius	37
3.2.1. El sector primari	37
3.2.2. La indústria i l'energia	37
3.2.3. La construcció	38
3.2.4. Els serveis	39
3.3. La inflació	40
3.4. El sector públic	41
3.5. Educació i societat del coneixement	42

4. EL PANORAMA ECONÒMIC DE LES ILLES BALEARS	45
4.1. Introducció	45
4.2. L'anàlisi de l'oferta productiva.....	45
4.2.1. L'anàlisi de l'oferta productiva de les Illes Balears per illes	46
4.2.2. L'anàlisi de l'oferta productiva de les Illes Balears per comunitats autònomes	49
4.2.3. El teixit empresarial balear.....	60
4.3. L'anàlisi de la demanda de les Illes Balears per comunitats autònomes.....	64
4.4. La inversió estrangera	78
4.5. Els preus	78
4.6. L'evolució de la renda real per càpita i els seus determinants	82
4.6.1. L'evolució de la renda real per càpita.....	82
4.6.2. L'evolució dels factors determinants de l'evolució de la renda real per càpita: la productivitat i els factors demogràfics	82
4.7. L'estalvi, la inversió i la capacitat de finançament	86
4.8. La distribució funcional de la renda.....	89
5. SECTOR PRIMARI	93
5.1. Introducció	93
5.2. Els recursos humans en el sector primari	94
5.3. El subsector agrari	96
5.3.1. Els trets generals	96
5.3.2. L'agricultura	98
5.3.3. La ramaderia.....	99
5.4. El subsector forestal.....	100
5.5. La pesca	101
6. SECTOR INDUSTRIAL	103
6.1. Introducció	103
6.2. L'evolució de les empreses industrials	104
6.3. Evolució de l'ocupació	104
6.4. L'evolució de les branques industrials	105
6.4.1. Dades generals de l'enquesta industrial.....	105
6.4.2. Principals resultats de l'enquesta industrial per branques d'activitat..	108
6.4.3. L'energia.....	111
6.4.4. Les indústries relacionades amb el sector de la construcció.....	111

6.5. La inversió industrial	112
6.6. El Pla Industrial de les Illes Balears 2011-2020	112
7. CONSTRUCCIÓ	115
7.1. Introducció	115
7.2. Factors de producció.....	116
7.2.1. Materials de construcció	116
7.2.2. Ocupació	118
7.2.3. Costos dels factors.....	119
7.3. La producció.....	120
7.3.1. Inversió pública	120
7.3.2. Inversió privada.....	121
8. ELS SERVEIS PRIVATS	129
8.1. Introducció	129
8.2. Principals macromagnituds	130
8.3. Principals coeficients	132
8.4. Principals resultats d'explotació.....	132
8.5. L'ocupació	135
8.6. L'estacionalitat.....	135
9. EL TURISME	139
9.1. Introducció	139
9.2. Evolució dels principals mercats turístics internacionals competidors de les Balears.....	140
9.3. L'índex de posició competitiva turística de les Balears (IPCTB)	142
9.4. L'evolució de les Balears en relació amb les comunitats autònomes competidores de les Illes en turisme nacional i internacional.....	143
9.4.1. L'evolució de les Illes Balears en relació amb les comunitats autònomes competidores en el segment de sol i platja en turisme nacional	143
9.4.2. L'evolució de les Illes Balears en relació amb les comunitats autònomes competidores en el segment de sol i platja en turisme internacional	144
9.5. Anàlisi sintètica dels principals indicadors de demanda dels turistes estrangers a les Illes Balears: turistes arribats, estada mitjana, estades totals i despesa dels turistes	146

9.6. La demanda turística a les Balears des del punt de vista de les arribades.....	148
9.6.1. El nombre de turistes arribats a les Balears	148
9.6.2. El <i>HUB</i> de l'aeroport de palma i el transport aeri de baix cost i baix preu	151
9.7. La demanda del turisme estranger a les Illes Balears des del punt de vista de l'estada mitjana i les estades	151
9.7.1. L'estada mitjana per temporada mitjana-alta i mitjanabaixa per país de residència i per tipus d'establiment.....	151
9.7.2. L'anàlisi de les estades des turistes estrangers.....	154
9.8. La despesa turística de les Balears	154
9.9. L'estacionalitat	158
9.9.1. L'estacionalitat de les arribades a les Balears	158
9.9.2. L'estacionalitat de les estades dels turistes estrangers a les Balears....	163
9.9.3. L'estacionalitat de la despesa econòmica dels turistes estrangers a les Balears	166
9.9.4. Els programes desestacionalitzadors.....	170
9.10. El perfil del turista.....	173
9.10.1. El nivell de satisfacció dels turistes estrangers arribats a les Balears .	173
9.11. L'oferta turística a les Balears	173
9.11.1. La capacitat de l'oferta d'allotjament per illes	175
9.11.2. El nivell d'ocupació dels establiments turístics	181
9.11.3. El tot inclòs	181
9.11.4. L'oferta complementària	181
9.11.5. La diversificació dels productes turístics	185
9.11.6. El turisme urbà a Palma	185
9.12. L'ocupació laboral en el sector de l'hostalatge i la restauració.....	185
9.12.1. Treballadors d'alta a la seguretat social per tipus d'ocupacions en el sector turístic i per illes	190
9.12.2. Les ocupacions més contractades en el sector turístic	190
10. COMERÇ	195
10.1. Introducció	195
10.2. Estructura empresarial del sector comercial	196
10.3. Els centres comercials	198
10.4. Principals macromagnituds del sector comercial	199
10.4.1. Grans trets del sector del comerç a les Illes Balears i a l'estat espanyol ..	199

10.4.2. Anàlisi del sector del comerç a les Illes Balears	201
10.5. Evolució conjuntural del comerç al detall	203
11. TRANSPORTS I COMUNICACIONS.....	205
11.1. Introducció	205
11.2. Macromagnituds del sector del transport i les comunicacions	206
11.2.1. Principals macromagnituds del sector del transport i comunicacions	206
11.2.2. Macromagnituds del mercat laboral	214
11.3. Anàlisi de la conjuntura	218
11.3.1. El transport per via marítima	219
11.3.2. Transport de passatgers per via aèria	221
11.3.3. Transport regular de passatgers per carretera.....	221
11.3.4. Transport de passatgers per ferrocarril i metro	222
11.3.5. Les comunicacions.....	222
12. INSTITUCIONS FINANCERES	223
12.1. Introducció	223
12.2. Les entitats bancàries	225
12.2.1. La dimensió de la xarxa d'oficines	225
12.2.2. El servei bancari	227
12.2.3. El crèdit dels bancs, de les caixes d'estalvis i de les cooperatives de crèdit a les Balears	227
12.2.4. Els dipòsits en els bancs, en les caixes d'estalvis i en les cooperatives de crèdit a les Balears	232
12.2.5. El flux financer de les Balears	234
12.2.6. La productivitat de les entitats bancàries	235
12.3. La societat de garantia recíproca (ISBA)	236
12.4. El mercat de la borsa	237
13. ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I CÀRREGA FISCAL	239
13.1. Anàlisi pressupostària	239
13.2. La Comunitat Autònoma	239
13.2.1. El pressupost de l'administració general	240
13.2.2. El deute acumulat	246
13.3. Consells insulars	249
13.4. Ajuntaments	252
13.5. L'Administració de l'Estat	254

13.6. La càrrega fiscal a les Illes Balears	257
13.7. El nou sistema de finançament	267
14. MEDI AMBIENT	269
14.1. Introducció	269
14.2. Recursos naturals	269
14.2.1. El territori	269
14.2.2. L'aigua	271
14.2.3. L'energia	272
14.3. Els residus	273
14.3.1. Els residus sòlids	273
14.3.2. Les aigües residuals	276
14.4. El litoral	276
14.5. El patrimoni natural	277
14.5.1. La vegetació	277
14.5.2. La fauna	279
14.5.3. Els espais naturals protegits	280
14.6. Altres àmbits	281
14.6.1. La qualitat de l'aire i les emissions a l'atmosfera	281
14.6.2. L'educació ambiental	281
14.6.3. L'Agenda Local 21	282
14.6.4. Els indicadors GIZC	284
15. SOCIETAT DEL CONEIXEMENT I DE LA INFORMACIÓ	287
15.1. Introducció	287
15.2. Anàlisi del sistema d'innovació de les Illes Balears	288
15.3. Els resultats de la política d'R+D+I	292
15.3.1. Eix de la gestió del talent	293
15.3.2. Eix de la recerca	294
15.3.3. Eix de la innovació	295
15.3.4. Eix de la transferència de coneixement	296
15.3.5. Eix del capital social i governança	296
15.4. Societat de la Informació	298
16. ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA	301
16.1. Introducció	301
16.2. Productors de mercat	302
16.2.1. Societats no financeres	302

16.3. Societats financeres	309
16.3.1. Finances ètiques	309
16.3.2. Mont de Pietat de Balears	309
16.3.3. Cooperatives de crèdit	309
16.3.4. L'obra social de les caixes d'estalvi	310
16.4. Asseguradores i mutualitats de previsió social	310
16.5. Productors de no mercat	310
16.5.1. Associacions d'acció social	311
16.5.2. Altres institucions sense finalitats lucratives	312
CAPITOL II. MERCAT DE TREBALL I POLÍTQUES D'OCUPACIÓ	313
1. Introducció	317
2. Panorama general del mercat de treball	317
2.1. El panorama europeu i nacional i el balanç de l'estratègia europea d'ocupació, el diàleg social i la protecció social.	317
2.1.1. El balanç de l'estratègia europea d'ocupació (EEO)	317
2.1.2. El diàleg social i les relacions laborals.....	318
2.1.3. La protecció social	320
2.2. Panorama general del mercat de treball a les Illes Balears segons les dades d'afiliació a la Seguretat Social	321
2.3. Anàlisi de l'ocupació segons l'Enquesta de Població Activa: resum de dades generals	335
2.3.1. Anàlisi comparada de les taxes d'activitat, d'ocupació i d'atur de les Balears i d'altres comunitats autònomes.....	338
2.3.2. L'índex de qualitat del treball (IQT)	346
3. Anàlisi del mercat de treball de les Illes Balears: trets i tendències	350
3.1. L'ocupació per situacions laborals	350
3.2. L'estacionalitat	353
3.3. La temporalitat	353
3.4. La població ocupada i assalariada per tipus de jornada, sexe i sector econòmic	356
3.5. L'atur i les demandes d'ocupació	358
3.6. La contractació	362
4. Les polítiques d'ocupació a les Illes Balears	366
4.1. Programa de foment de la contractació estable	366
4.2. Programa dirigit a emprenedors	369
4.3. Programa de foment de l'economia social	369

4.4. Programa de foment de l'ocupació pública	369
4.5. Programes de foment del desenvolupament local	370
4.6. Programes d'orientació: xarxa d'atenció de col·lectius vulnerables per part del SOIB	370
4.7. Programes per a la integració laboral de persones amb discapacitat	371
5. La formació, l'orientació per a l'ocupació i el reconeixement de l'experiència professional	371
5.1. Els centres integrats de formació professional a Balears	372
5.2. Les mesures de formació i orientació per a l'ocupació: una visió global	373
5.3. Les mesures de formació adreçades a la població en atur	375
5.4. La certificació i l'avaluació de l'impacte de les accions de formació per a persones en atur	379
5.5. Les mesures de formació adreçades de manera preferent a la població ocupada	380
5.6. L'orientació per a l'ocupació	381
5.7. El reconeixement de l'experiència professional	382
5.8. Algunes reflexions i reptes de futur	382
6. Les relacions laborals a les Illes Balears	383
6.1. La negociació col·lectiva	383
6.1.1. Ordenaments comunitari i estatal com a marcs per al desenvolupament de la negociació col·lectiva a la CAIB	385
6.1.2. Descripció de l'estat de la negociació col·lectiva a la CAIB	387
6.2. La conflictivitat laboral i la resolució de conflictes	393
6.2.1. L'impacte de la crisi en el mercat de treball de les Illes Balears	393
6.2.2. La conflictivitat judicial	395
6.2.3. La conflictivitat extrajudicial	396
7. La seguretat i la prevenció de riscos laborals	397
7.1. La negociació col·lectiva i la prevenció de riscos laborals	398
7.2. La sinistralitat laboral	400
CAPÍTOL III. QUALITAT DE VIDA I ESTAT DEL BENESTAR	403
1. LA POBLACIÓ DE LES ILLES BALEARS	411
1.1. Introducció	411
1.2. L'evolució de la població 2001-2010	413
1.3. L'evolució demogràfica municipal 2001-2010	417

1.4. La població estrangera per sexe. Característiques i canvis evolutius 2001 – 2010	424
1.5. Repercussions demogràfiques de l'evolució de la població 2001 -2010	425
1.6. L'índex de pressió humana a les Illes Balears	431
2. BENESTAR ECONÒMIC, DISTRIBUCIÓ DE LA RENDA I POBRESA	433
2.1. Introducció	433
2.2. El nivell i la distribució de rendes	434
2.3. La pobresa relativa a les Illes Balears	439
3. EL SISTEMA DE LA SEGURETAT SOCIAL	451
3.1. Introducció	451
3.2. Els ingressos per la recaptació de quotes de la Seguretat Social	451
3.3. La despesa en prestacions de la Seguretat Social	452
3.3.1. La despesa en pensions contributives	452
3.3.2. Anàlisi dels subsidis i altres prestacions	456
3.3.3. Les prestacions de protecció per l'atur	459
3.3.4. Altres prestacions socials a les Illes Balears	459
4. SALUT, QUALITAT DE VIDA I SERVEIS SANITARIS	461
4.1. Salut i qualitat de vida	461
4.1.1. Els determinants de salut	463
4.1.2. Mortalitat i salut	466
4.1.3. Vigilància epidemiològica i malalties transmissibles	472
4.2. Serveis sanitaris	475
4.2.1. Despesa i finançament de la salut	476
4.2.2. L'assegurament sanitari i el nou marc de qualitat	478
4.2.3. Els serveis assistencials	479
4.2.4. L'activitat assistencial	485
4.3. Formació, investigació i innovació en matèria sanitària	490
5. EDUCACIÓ	493
5.1. El sistema escolar de les Illes Balears	493
5.1.1. La situació del sistema educatiu a les Illes Balears	493
5.1.2. L'escolarització de l'alumnat estranger	507
5.1.3. L'atenció a la diversitat	523
5.2. Els estudis universitaris	527

5.2.1. El context dels estudis universitaris a les Illes Balears	527
5.2.2. Alumnat universitari	528
5.2.3. Evolució de la matrícula	529
5.2.4. La UNED i la UOC en l'oferta i demanda de l'alumnat de les Illes Balears..	531
5.2.5. Estudis de tercer grau i investigació a la UIB.....	532
5.2.6. Professorat de la UIB.....	533
5.2.7. Personal d'administració i serveis	534
5.2.8. Pressupost	534
6. SERVEIS SOCIALS	537
6.1. Introducció	537
6.2. Serveis socials, condicions de vida i inclusió social: les persones destinatàries dels serveis socials a les Illes Balears i la població beneficiària	538
6.3. El sistema públic i privat de serveis socials: els serveis socials comunitaris: recursos assistencials i prestacions tècniques i econòmiques	539
6.3.1. Les persones usuàries del sistema de serveis socials	539
6.4. Prestacions econòmiques	540
6.4.1. Transferències monetàries a famílies i la renda mínima d'inserció (RMI)	540
6.4.2. Ajuts econòmics d'urgència social	542
6.5. Els serveis socials especialitzats: recursos assistencials i prestacions	543
6.5.1. Atenció a la Infància	543
6.5.2. Acol·liments i adopcions.....	545
6.5.3. Atenció a les persones amb discapacitat.....	548
6.5.4. La Gent gran	549
6.5.5. La Dona.....	549
6.6. Finançament del sistema públic de serveis socials	550
6.6.1. La despesa dels consells insulars	550
6.6.2. La despesa de la Conselleria d'Afers Socials del Govern de les Illes Balears	550
6.7. Formació, investigació i innovació en matèria de serveis socials	550
7. EL SISTEMA DE PROMOCIÓ DE L'AUTONOMIA PERSONAL I D'ATENCIÓ A LA DEPENDÈNCIA (SAAD)	553
7.1. Introducció	553
7.1.1. Criteris Marc	553
7.1.2. Calendari de desplegament	554
7.1.3. Desenvolupament normatiu	555
7.1.4. Característiques del territori i les institucions	556

7.2. Persones amb manca d'autonomia personal	557
7.2.1. L'atenció a les persones grans	558
7.2.2. Persones amb discapacitat	559
7.2.3. Menors dependents: grup de 0-3 anys	559
7.2.4. Familiars cuidadors	559
7.3. Desplegament del SAAD a les Illes Balears.....	560
7.3.1. Població beneficiària del SAAD	560
7.4. Places del catàleg dels serveis de dependència i promoció de l'autonomia...	565
8. HABITATGE	567
8.1. La situació de l'habitatge a les Illes Balears	567
8.2. Inversió residencial: evolució i expectatives	568
8.3. La demanda	569
8.4. La variació de l'estoc d'habitatge nou	571
8.5. La recessió de 1990-1993 en relació amb l'actual	572
8.6. Els factors de la demanda residencial	573
8.6.1. El factor demogràfic	573
8.6.2. El factor financer	574
8.7. Accessibilitat a la propietat de l'habitatge	577
8.8. Característiques dels habitatges	578
8.9. El lloguer d'habitatge	579
8.10. Les polítiques d'accés a l'habitatge	580
9. JUSTÍCIA I ARBITRATGE	583
9.1. Introducció	583
9.2. Els jutjats i els tribunals	584
9.2.1. El Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears	584
9.2.2. Audiència provincial	584
9.2.3. Partit judicial de Palma	585
9.2.4. Partit judicial d'Inca	587
9.2.5. Partit judicial de Manacor	587
9.2.6. Partit judicial d'Eivissa	588
9.2.7. Partit judicial de Maó	588
9.2.8. Partit judicial de Ciutadella	589
9.3. La Fiscalia	589
9.3.1. Àmbit penal	589
9.3.2. Els judicis amb jurat	592
9.3.3. La vigilància penitenciària	592

9.3.4. La jurisdicció de menors	593
9.3.5. Activitat no penal	593
9.3.6. Comissió d'assistència jurídica gratuïta	594
9.3.7. L'activitat de la Fiscalia	594
9.4. L'arbitratge	596
9.4.1. La Direcció General de Consum	596
9.4.2. La Direcció General de Transports	596
9.4.3. Serveis d'arbitratge de la Cambra de Comerç	596
10. CULTURA, LLENGUA I ORGANIZACIONES ASSOCIATIVES	597
10.1. Introducció	597
10.2. Els pressuposts	598
10.3. Les arts plàstiques	599
10.3.1. La programació institucional, les fundacions i els museus	599
10.3.2. La programació comercial	602
10.4. La música	602
10.4.1. Els festivals	602
10.4.2. Activitats culturals de l'ATB	603
10.4.3. L'obra social "Sa Nostra"	604
10.4.4. La Fundació La Caixa	605
10.4.5. Discogràfiques	605
10.4.6. La fira del disc	605
10.4.7. La música al Teatre Principal de Palma	605
10.4.8. Entitats vinculades a la música	605
10.5. L'Edició	606
10.5.1. Les biblioteques	607
10.5.2. La lectura	607
10.6. El teatre	608
10.6.1. L'activitat als teatres i als auditoris	608
10.6.2. La projecció a l'exterior	609
10.7. Cinema	610
10.7.1. El cinema comercial	610
10.7.2. El cinema de filмотeca	611
10.8. Els mitjans de comunicació	611
10.8.1. Els mitjans de comunicació escrits	611
10.8.2. La ràdio	613
10.8.3. La televisió	614
10.9. L'extensió dels coneixements de llengua catalana	614
10.9.1. Els coneixements	618

10.9.2. Els usos	619
10.9.3. Les representacions i opinions sobre la situació sociolingüística	621
10.10. Les organitzacions associatives	622
ÍNDEX DE QUADRES I GRÀFICS*	625
Índex de quadres	625
Índex de gràfics	637

* Els índexs de quadres i gràfics de l'annex estadístic es poden consultar al CD-card i a la web: ces.caib.es